

**Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
средняя общеобразовательная школа с Арыг-Узуу
муниципального района «Улуг-Хемский кожуун Республики Тыва»**

«РАССМОТРЕНА»
на заседании МО
«Салгал»

Донгак /Донгак А.С./

Приказ №238/8 от «30» августа
2023г.

«СОГЛАСОВАНА»

ЗДУВР МБОУ СОШ

с. Арыг-Узуу

Шивитпей /Шивитпей Н.А./

Приказ №238/8 от «30» августа
2023г.

«УТВЕРЖДЕНА»

Директор МБОУ СОШ

с. Арыг-Узуу

Анр-Сагга /Анр-Сагга С.М./

Приказ №238/8 от «30» августа
2023г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по учебному предмету
«Родная (тувинская) литература»
3 класс
на 2023-2024 учебный год**

**Составитель:
Донгак Аяна Сергеевна,
учитель начальных классов**

Арыг-Узуу 2023г.

ТАЙЫЛБЫР БИЖИК

3-ку класстың «Литературлуг номчулга» программасын Тыва Республиканың ниити өөрөдигезинин эге школага тыва дыл талазы-биле федералдыг күрүне стандарттарына дүүштүр Л. С. Кара-оолдун чижек программасына даянып, база Россия Федерациязынын өөрөдиге яамызынын 2021 чылдын май 21-де ундурген 286 дугаарлыг дужаалына болгаш чаа санитар-эпидемиологтук негелделерге даянып тургускан. (СП 2.4.3648-20 «Санитарно-эпидемиологические требования к организациям воспитания и обучения, отдыха и оздоровления детей и молодежи», с [постановлением Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 28.09.2020 № 28](#)) . Ук программа Арыг-Узуу ортумак ниити билиг школазынын 2023-2024 өөрөдиге чылынын планы-биле дугжуп турар.

«Литературлуг номчулга» деп эртемниң чижек программасын тыва эге школаның 3-ку класкына ук эртемни өөрөдип тура, ажыглаары-биле тургускан.

Программаның туружу: Национал (тыва) эге школага «Литературлуг номчулга» деп эртемниң чижек программасын эге ниити өөрөдигениң федералдыг күрүне стандартына даянып тургускан.

Федералдыг күрүне стандартындан **ушта бижилге:**

Литературное чтение на родном языке:

1. понимание литературы как явления мировой и национальной культуры, средства сохранения и передачи нравственных ценностей и традиций;
2. осознание значимости чтения для личного развития; формирование представлений о мире, российской истории и культуры, первоначальных этических представлений, понятий о добре и зле, нравственности; успешности обучения по всем учебным предметам; формирование потребности в систематическом чтении;
3. понимание роли чтения, использование разных видов чтения (ознакомительное, изучающее, выборочное, поисковое); умение осознанно воспринимать и оценивать содержание и специфику различных текстов, участвовать в их обсуждении, давать и обосновывать нравственную оценку поступков героев;
4. достижение необходимого для продолжения образования уровня читательской компетентности, общего речевого развития, т. е. овладение техникой чтения вслух и про себя, элементарными приемами интерпретации, анализа и преобразования художественных, научно-популярных и учебных текстов с использованием элементарных литературоведческих понятий;
5. умение самостоятельно выбирать интересующую литературу; пользоваться справочными источниками для понимания и получения дополнительной информации.

Ук программаны эге класс өөреникчилеринин назы-хар аайы-биле онзагайларын база эртемнер аразында харылзааларын барымдаалап, ниити өөрөдигениң күрүне стандартында кириген чогаалдарны улам тодарардыр (албан өөрөдир чогаалдар, немелде номчуур чогаалдар) сорулгалыг тургускан.

2. «Литературлуг номчулга» деп эртемниң ниити характеристиказы

Эге школага «Литературлуг номчулга» деп эртем өөреникчини чогаалга чаңгыс аай болгаш үзүктелиишкин чок өөрөдиринин бир кезээ болур.

Эге класс өөреникчилеринин ук эртемни өөрөдип тура, амыдыралчы дуржулгазы байлак эвес болганындан чечен чогаалды сөстүң уран чүүлү деп шиңгээдип алыры онзагай.

Баштайгы үе-чадада уругларның чедиишкинниг өөренир болгаш сайзыраарының кол байдалын чедип алыры-биле номчуттунар чаңчылын хевирлээри чугула. Ооң ужун номчулгага сундулуг уругну белеткээринин элээн каш угланыышкыннары бар: Тыва чечен чогаалдың сөзүглелдерин номчуур чаңчылдарын хевирлээ болгаш сайзырадыры; чогаалдың утказын шиңгээдип алыры-биле практиктиг билиин сайзырадыры; чечен чогаалдың эң бөдүүн билиглери-биле уругларны чепсеглээри; долгандыр турар хүрээлел, мөзү-шынар база эстетиктиг үнелелдер дугайында билиин хевирлээри.

«Литературлуг номчулга» кичээлдеринин өске эртемнерге бодаарга, бир тускай чүүлү – кичээл бүрүзүңге чогаалдың жанр болгаш утказындан хамаарылга чок өөреникчилеринин

дыл-домаа база ниити кижизидилгезинче кичээнгейни угландыраы: сөзүглел бүрүзүн уругнуң аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадырындан аңгыда мөзү-бүдүш талазы-биле шынарларын хевирлээр сорулгалыг ажыглаар.

Ук эртемни өөредип тура, эртемнер болгаш культуларлар аразында харылзааны тургузар, ынчангаш орус база өске чоннарның асс чогаалы, чечен чогаалы, хүрээлел, уран чурулга, күш ажыл кичээлдери-биле холбаары көрдүнүп турар.

3.«Литературлуг номчулга» деп эртемни унелиг кол угланыышкыннары

Эге школага «Литературлуг номчулга» деп эртемни өөредириниң **кол сорулгазы** – төрөөн дылынга медреселдиг, шын база аянның номчуп билир кылдыр ч тыва дылында бижиттинген өөредилге, эртем-нептергей база чечен чогаал сөзүглелдериниң утказын шингээдиң, бот номчулга – дурпжулгазынга даянып, номчукчу болур бүрүн эргезин хевирлээр.

Ук сорулганы боттандыраы-биле дараазында **айтырыгларны** шиитпирлээр:

- төрөөн дылынга чугаа ажыл-чорудулгазының бүгү тала-биле сайзыратпышаан, өске кижилер-биле харылзаа тудуп билир кылдыр чаңчыктырар;
- тыва чечен сөстү эстетиктиг шингээдиң алырынга белеткеп, төрөөн дылынга номчуттунар сонургалын оттуруп сайзырадыр;
- тыва чечен чогаалдың сөзүглелдери-биле ажылдап билир кылдыр чепсеглээр сорулгалыг эге практиктиг билиглерни бээр;
- чаңгыс ол-ла темага бижиттинген тыва болгаш өске чоннарның чогаалдарын деңнеп, дөмей болгаш ылгалдыг чүүлдерин тодарадып билир кылдыр чаңчыктырар;
- уругларның номчаан чогаалдарынынга даянып, оларның мөзү-бүдүжүн хевирлеп тура, эки-багай, буянның-бак деп чүүлдер дугайында билиглерин сайзырадыр, төрөөн чону база өске аймак кижилер чурттап турар чурту дээш чоргааралын оттуруп, Тыва болгаш Россияның чоннарының культура база чечен чогаалын хүндүлөп билир кылдыр кижизитпишаан, өүреникчинин мөзү-эстетиктиг дуржулгазын байыдар.

4. «Литературлуг номчулга» деп эртемниң өөредилге планында туружу

3-ку класска «Литературлуг номчулга» деп эртемни өөрениринге неделяда 1 шакты берип турар. Будун чылда – 34 шак.

«Литературлуг номчулга» деп эртемни эге школаның 2-4 класстарынга өөредирин барымдаалаан **ийи кол угланыышкын** бар:

1. чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазының хевирлери;
2. уругларның номчукчу ажыл-чорудулгазы.

1)Чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазының хевирлери

Чугаа болгаш номчулга ажыл-чорудулгазының хевирлери деп кезээнде тыва дыл болгаш литературлуг номчулга кичээлдеринде ажыглаттынып турар хевирлерниң өөредилгеге кол уjur-утказын илереткен:

Дыңнаары (аудирование). Чечен чогаалдың янзы-бүрү жанрларын дыңнап тургаш, ши Дыңнаан чогаалының кол утказын билири, кол болуушкуннарны айтып билири, болуушкуннуң сайзырап келгенин дес-дараалаштыраы; чогаалдың кол утказы; дыңнаан чогаалында логиктиг харылзааларны тургузары. Дыңнаан чогаалынга хамаарыштыр сеткил-сагыш хайныышыкынның бодалды илередири.

Номчууру. Хемчээли болгаш жанрының аайы-биле таарымчалыг чогаалдарны медреселдиг номчууру. Номчулганың сорулгазын угаап билири. **Номчуурунун аргазы:** бүдүн сөстөп номчууру. **Шын номчууру:** чогаал номчулгазының негелделерин сагывышаан, танывазы сөзүглелди чазыг чок номчууру. **Номчуурунун дүргени:** Сөзүглелдин утказын медреселдиг, илдик чок номчууру темпигни уругга тургузар. Номчуурунун дүргенин чоорту улгаттыраы. Сорулгазын барымдаалап, **номчуурунун хевирин** шилири: ыткыр азы иштинде номчууру. **Аянның номчулга:** сөзүглелдин утказынга дүүштүр орфоэпияның база интонацияның негелделерин сагып, аянның номчууру. Эге школага аянның номчулгага алган билиглери кол ниити болгаш ортумак долу школаларга чечен-чогаалды чедишкынниг шингээдиң алырынга улуг уjur-дузалыг. «Чугаалаары» болгаш «Бижири» деп кезектер аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадырынга дузалаар.

Чугаалаары (аас чугааның культуразы). Монолог – аас-биле чугаа илередириниң хевир. Чугааның хевирлери: тоожуушкун, тодарадып чугаалаары, угаап бодаары.

Монологка чугааның уран-чечен аргаларын ажыглаары (синонимнер, анитонимнер, деңнелге, эпитет). Улуг эвес монолог чугааны тургузары: чогаал дугайында бодунуң бодалы (маадырлары, болуушкуннар); план аай-биле сөзүглелди аас-биле чугаалаары; угаап бодаан болгаш тодараткан элементилерни ажыглап, тоожаан аянныг аас-биле чогаадыг тургузары. Орус болгаш төрөөн чогаалында маадырларны деңнээри (портреди, ажыл херектери).

Шүлүк чогаалының уран номчулгазы (шээжи-биле номчулга).

Диалог чугаа, ооң онзагайлары. Чугаалажып турар кижиниң чугаазын дыңнап база Өске бодалды үзе кирбейн дыңнааш, бүзүрөнчиг болгаш барымдаалыг харыыны бээри. Өске культураның төлээлекчизи-биле чугаалажып тургаш, чугаа этикединиң дөмей болгаш ылгылдыг чүүлдерин сагып, чугаалажып билири. Чогаалды сайгарып турда, **диалогка** киржири. Дыңнаан «номчаан» чүүлүнге бодунуң хамаарылгазын илередири: бодалын сөзүглелди ажыглап тургаш, бадыткаары. Айтырыг салып билири, номчаан чүүлүнүң утказынга хамаарыштыр айтырыгларга харыылап билири. Сөзүглелди кезектерге чарып, план тургузары. Сөзүглелди эдерти чугаалаары: кыска, долу, шилилгелиг.

Бижири (бжимел чугааның культуразы). Бжимел чугааның негелделери. Бжимел чугааның утказының айыткан темага дүүшкээ. Чогаалга хамаарыштыр берген айтырыглар аайы-биле кыска бжимел чугаа тургузары. Чоорту эдертиглер, кыска чогаадыгларп (хостуг, тема аайы-биле, чурук-биле; тоожуушкун, тодарадып бижиир, угаап бодаар) бижири.

Өредилге болгаш эртем-нептергей сөзүглелдер-биле ажыл.

Өредилге болгаш эртем-нептергей сөзүглелдер-биле ажыл дугайында нити билиг. Төрөөн дылынга өредилге болгаш эртем-нептергей сөзүглелдерни шингээди алыры. Өредилге болгаш эртем-нептергей сөзүглелдерни медээ (информация) алырының үндезини деп билип алыры. Өредилге болгаш эртем-нептергей сөзүглелдерниң кол утказын, дылының уран-чечен аргаларын илередири. Сөзүглелди уткалыг кезектерге чарып, кезек бүрүзүнүң темазын тодараткаш, ат бээри. Сөзүглелде кол сөстөрни аңгылаары, сөзүглелди катап тургузар ажылдың планын тургузары. Тыва дылдың сөстери, сөс каттыжышкыннары болгаш домактарын орус дылче очулдуруп билири.

Чечен чогаалдың сөзүглелдери-биле ажыл.

Чечен чогаалдың сөзүглелин өске хевирлеринден ылгап билири. Сөзүглелдин адының утказы-биле дүгжүп турарын тодарадып билири. Аянныг номчуурунун бүгү аргаларын ажыглап, чечен чогаалдың сөзүглелиниң утказын эдерти чугаалаары (кыска, допчу, шилилгелиг). Чечен чогаалдың сөзүглелдерин тодарадыры. Сөзүглелди уткалыг кезектерге чарып, темазын тодараткаш, кол сөстери болгаш уран овор-хевирлерин тодарадыры. Сөзүглелдин планын ат домактары, айтырыг домактары азы тодаргай бодал хевирлиг тургускаш, кезек бүрүзүнге ат берип билири. Маадырларның характеристиказын кылган ажыл-херектеринге, өске маадырларның чугаазы азы авторнун характеристиказынга даянып, тургузуп билири, оларның мөзү-бүдүш талазы-биле шынарларын тодарадып билири. Маадырларның кылган херектериниң чылдагааннарын үнелеп билири болгаш бодунуң хамаарылгазын илередири. Персонажтың характеристиказын тургузарда, портрет, интерьерниң уjur-утказы. Маадырларның ажыл-херектерин чугаалап турар чүүлдери-биле деңнээр. Персонажтың чугаазы база авторнун сөзү. Сөзүглелде уран-чечен аргаларны тодарадып билири (уран овор-хевир, эпитет, деңнелге, метафора, гипербола), оларның кандыг сорулгалыг ажыглаттынганын тодарадыры. Бойдус чурумалы, ооң чечен чугааның сөзүглелинге уjur-утказы. Дөмей темалыг төрөөн чогаалының сөзүглелин орус чогаалдың сөзүглели-биле деңнеп, оларның дөмей база ылгалдыг чүүлдерин, дылының уран аргаларын деңнээри. Сөзүглелге таарыштыр чураан чуруктарга чугаа тургузары.

Чечен чогаалдың билиглери. Чечен чогаалдың үлегерлерин номчуп, сайгарып турда, таваржы берген литературлуг билиглери өөреникчилерге тайылбырлаары.

Проза болгаш шүлүк чогаалы, оларны ылгап билири. Башкының удуртулгазы-биле сөзүглелден дараазында литературлуг билиглери тып билири?: уран овор-хевир, жанр (аас чогаалының биче хевирлери, улустун толугу, авторлуг тоол, басня, чечен чугаа, тоожу, шүлүк). Сюжет, тема, чогаалдың тургузуу (композиция), кол утказы, кол бодалы,

маадыр (персонаж), портрет, бойдус чурумалы, интерьер, синоним, антономим, эпитет, деңнелге, гипербола, диригжидилге, ритм, рифма. Очулга.

Өөреникчилерниң ажыл-чорудулгазының хевирлери.

Аянның номчулга. Роль аайы-биле номчулга. Калбак чогаалдың үзүндүзүн ойнап көргүзери. Номчаан чогаалыңа даянып, бодунуң сөзүглелин тургузары. Сөс-биле чурулга. Эдертиг. Кыска чогаадыг. Тыва дылдан орус дылче, орус дылдан тыва дылче сөстөр, сөс каттыжышкыннары база домактарны очулдураары. Тыва-орус чоннарның чогаалдарында дөмей тывызыктар, үлегер домактар, чечен сөстөрниң чижектерин тывары. Бодунуң тоолдары, үлегер домактарын чогаадып тургузары. Тыва орус чогаалдарны деңнеп, оларда дөмей болгаш ылгалдыг чүүлдерни тодарадыры.

Библиографтыг культура. Сүмелзэн даңзыдан херек номну шилип билири. Номнуң авторун, каасталгазын кылган чурукчун айтып, допчузу азы номнуң утказының дугайында кыска тайылбырын (аннотация) тып билири. Номда чуруктарны чогаалдың тодаргай эпизоду-биле холбап билири.

«Литературлуг номчулга» деп эртемге сайгарар кол темалар.

«Литературлуг номчулга» номун тургузуп тургаш, темаларны берип кааны езугаар өөредери албан эвес, авторлар боттарының сүмелерин кирип, өскерттип болур.

Тыва улустуң аас чогаалы. Орус база өске чоннарның аас чогаалы. Тоолдар (дириг амытаннар дугайында, хуулгаазын, анаа тоолдар, дистинчек). Тоолчургу болгаш төөгү чугаалар. Аас чогаалының биче жанрлары: тывызыктар, дүрген чугаалар, узун тыныш, көгүдүглөр, үлегер домактар, улустуң ырлары, оюн үдээн чугаалар дээш оон-даа өске. Авторлуг тоолдар. Темалыг бөлүктөр: Тыва дылым. Ооренип өөрөн. Чылдың үелери. Бистиң бичии оннуктеривис. Төөгү билбес - төөрээр, төрөл билбес – түрээр. Кайгамчыктыг чашкы үем. Ажылга ынактың алдары бедик. Тыва – кайгамчыктыг оран. Тыва чоннуң чаагай чаңчылдары болгаш ужурлары. Байырланчыг байырлалдар.

2) Уругларның номчукчу ажыл-чорудулгазы.

«Уругларның номчукчу ажыл-чорудулгазы» деп кезээнге өөреникчилерниң номчуур чогаалдарының шилилге принциптерин боттандырат. Оларның иштинде кол принцип – сонuurгал, дыл, тема база көдүрген айтырыгларының аайы-биле билдингир болуру. Эге школаның өөреникчилериниң номчуур ужурлуг чогаалдарын тодарадып тура, жанр аайы-биле чүүл-бүрү болгаш кижизидикчи ужур-уткалыг болурун сагаан. Номчуур ужурлуг чогаалдарны илередип тура, тыва болгаш өске чоннарның аас чогаалының үлегерлерин, тыва база орус уруглар чогаалының алдын фондузун тургузуп турар чогаалдарны кириген.

3-кү класска «Литературлуг номчулга» деп эртемге албан өөредир чогаалдар

Улустуң аас чогаалы. Тоолдар. «Чыраа-кулун», «Хам Бөрү биле Шинчээчи Бөрү», «Теве».

Улустуң аас чогаалының биче жанрлары. Тывызыктар: тургузуу, уран-чечениниң база темаларының аайы-биле онзагайлары. Үлегер домактар. Оюн үдээн чугаалар: «Чыдыг кодан», «Алагатай». Узун –тыныш.

Тоолчургу болгаш төөгү чугаалар. «Аскыр дагаа чүге даң бажында алгырап апарганыл?», «Дээлдиген үнү», «Дуза дилээн адыг».

Өске чоннарның аас чогаалы. «Дагаа, Күске, Күшкүл» (орус улустуң тоолу), «Ийи элчиген» (кыргыз улустуң тоолу).

Тыва чогаалчыларның уругларга чогаалдары:

С.К. Тока. «Ававыс чокта».

С.А. Сарыг –оол. «Чайлагга».

С. Б. Бюрбю. «Мерген бичиилер болгаш мелегей күчүтөннерден»: Сагынгыр күске. Кажар диң. Оптут чыкылаа.

О.К.Саган-оол. «Күскү аргага», «Оол биле кушкаш». «Онза үе», «Элик оглу»(үзүндүлөр).

Б.Д. Хөвөңмей. «Кыш», «Ием холу».

Л.Б. Чадамба. «Часкы тарылга», «Каас үе», «Соок –Ирей».

М.Б. Кенин-Лопсан. «Харжыгаш», «Аңгыр», «Кыштың шүлүкчүзү», «Муңгашталган балыктар».

С.С. Сүрүң-оол. «Хек», «Чодураа», «Аккырмаа биле ийи», «Чайгы хүннер» (эгелер), «Шериг-оолдун олчазы», «Уттундурбас тоорук».

Ю.Ш. Күнзегеш. «Шартылаа биле Кымыскаяк», «Ажыл».

О.О. Сувакпит. «Эмнеп алган», «Салааларым», «Арзылаң биле Пар».

К.-Э. К. Кудажы. «Төрээн черим», «Бел ызырган мыйыт».
Е.Т. Танова. «Ийи «2», «Артыш», «Тыва черге йөрээл».
Э.Д. Кечил-оол. «Солун чайым», «Кайгамчыктыг картошкам», «Ава сөзүн дыңнаваaska», «Шолалатканым».
Ч.К. Кара-Күске. «Чылгылаар мен», «Алышкылар», «Чуңгу», «Хүрээлелди камгалаңар».
Т.Д. Кызыл-оол. «Багай чаңчыл», «Бодаган». М.М. Пришвин. «Алдын шынаа».
Ч.Д. Ондар. «Кыштың тыныжы», «Эдилелдин эгезинде».
К.И. Ондар. «Мени таныыр».
С.С. Комбу. «Сайдаяк», «Чогум чүл ол, уруглар?».
А.С.Шоюн. «Таныжылга».

Орус чогаалчыларның уругларга чогаалдарының очулгалары:

А.С. Пушкин. «Кыш».
И.А. Крылов. «Чаан болгаш Моська».

6. Номчулгага болгаш чугаа сайзырадылгазынга өөреникчилерниң кол билиглери, мергежилдери болгаш чаңчылдары

Номчулганың чаңчылдары.

3-кү класска алган билиглериң улам ханыладыр болгаш быжыглаар.

Утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди пауза, интонация болгаш номчулганың темпизин барымдаалап шын, медреселдиг, аянныг номчууру. Номчулга үезинде нарын сөстөрни, ылаңгыя кылыг сөстөрнү, чүве аттарын, утка талазы-биле тудуш холбаалыг сөстөрни (чүве ады биле эдеринчи, демдек ады биле чүве адының каттышканы) бот-боттарындан адырбайн, тудуштуруп номчууру. Сөзүглелде чугула утка илередир сөстү ылгап билири. Баштай иштинде номчааш, ооң соонда аянныг, ыткыр номчууру. Диалогту аянныг рольдап номчууру. Иштинде оожум болгаш шилилгелиг номчулганың аргаларын шиңгээтип алганы. Номчулганың темпизин сагып шыдаары. Таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени 1 минутада 65 - 70 хире сөс.

Сөзүглел-биле ажыл.

Сөзүглелдин кезектерин чогаалда болуушкуннарның дес-дараалашкаан болгаш утка талазы-биле харылзааларын тодарадып билири.

Улуг эвес сөзүглелди аңгы-аңгы кезектерге чарып, кезек бүрүзүңге ат (эге) чогаадыры; башкының дузазы-биле сөзүглелдин планын тургузары.

Номчаан чүүлүнүн утказын делгереди болгаш кысказы- биле допчулап чугаалаары. Чогаалдың кол бодалын илереди, бодунун сөстери-биле ону бадыткаары. Чогаалдың киржикчилеринин чугаазын, чүнү кылып турарын барымдаалап, оларга үнелел бээри.

Болуушкуннун чылдагаанын тайылбырлап шыдаары. Хайгаараан, көргөн-билген чүүлдеринин дугайында башкының дузазы-биле сайгарган чуруктарга хамаарыштыр кыска чугаалар тургузары.

Делгереңгей болгаш кыска план ёзугаар номчаан чүүлүнүн утказын дес-дараалаштыр үшкү арындан чугаалап билири. Сөзүглелде билдинмес болгаш чаа сөстөрни, сөстүн чамдык уран аргаларын боттарының билир шаа-биле тайылбырлап шыдаары.

Чогаалдың темазыңга, кол утказыңга, идеязыңга хамаарышкан монологтарны (үзүндүлөр, абзацтар) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры. Чогаалдың маадырларының бирээзинин өмүнээзинден делгереңгей азы допчу чугаа кылып билири. Аас чогаалдарының болгаш чечен чогаалдың хевирлери-биле (жанрлар) практиктиг таныжылга. Басня, ооң онзагай талазы.

6. Программанын темалыг планнаашкыны

№	Программанын кезектери	Шагы
1	Экии, литературлуг номчулга!	1
2	Улустун аас чогаалынын биче хевирлери	1
3	Ооренип оорен	3
4	Тодуг-догаа кузумейни	2
5	Эки кылган ажыл – элөп-читпес алдар	3
6	Бойдустун чажыттары	2
7	Аккыр харлыг кыжым	3
8	Бойдуска хумагалыг болуулу!	2
9	Авторлуг тоолдар	3
10	Торээн чуртум камгалакчылары	2
11	Улус аразындан ие караа чымчак	1
12	Хоглуг чазым	1
13	Улустун аас чогаалы. Тоолдар.	1
14	Бистин бичии оннуктеривис	1
15	Тоогу болгаш тоолчургу чугаалар	1
16	Ойнаксанчыг оюннарым	1
17	Кижиг болуру чажындан	1
18	Оске чоннарнын аас чогаалы	1
19	Чонум чаагай езу-чанчылдары	1
20	Чараш чайым	2
	Шупту	34 шак

«Литературлуг номчулга» кичээлинин календарь-тематиктиг планнаашкыны»

№	Темалар аттары	Шагы	Хуну	
			План	Факт.
1	Моорей «Угаанныглар, сагынгырлар» Е. Танова. Тыва черге йорээл.	1	4.09	
2	Тывызыктар, улегер домактар. Оюн удээн чугаалар. Салаалар-биле ойнаар оюннар. Узун- тыныш.	1	11.09	
3	С. Сурун-оол «Аккырмаа биле ийи». Н.Носов. Бодалга бодааным.	1	18.09	
4	Е. Танова. Ийи 2. Ч. Ондар. Эдилелдин ээзинде.	1	25.09	
5	К.д.н. «Ынак номнарым»	1	2.10	

6	О. Сагаан-оол . Куску аргага. Э. Кечил-оол. Кайгамчыктыг картошкам.	1	9.10	
7	Ч.Ондар. Кыштын тыныжы. Ю. Кюнзегеш. Шартылаа биле кымыскаяк.	1	16.10	
8	О.Сувакпит. Арзылан биле пар.О.Сувакпит. Салаалар.	1	23.10	
9	К.д.н. «Кежээнин мурнунда - хунду» С.Сурун-оол. Уутгунмас тоорук.	1	13.11	
10	М. Пришвин. Алдын шынаа. С.Комбу. Чогум чул ол, уруглар?	1	20.11	
11	С. Сурун-оол. Хек. Г. Скребицкий. Кушкаштарнын медээзи.	1	27.11	
12	Б. Ховенмей. Кыш. М. Кенин-Лопсан. Кыштын шулукчузу.	1	4.12	
13	Л. Толстой. Ак кодан. Л. Чадамба. Соок-Ирей.	1	11.12	
14	М. Кенин-Лопсан. Оскус ангыр. Ч. Кара-Куске. Хурээлелди камгаланар! О.Сувакпит. Эмнеп алган.	1	18.12	
15	С. Бюрбю. Сагынгыр куске. С. Маршак. Угаанныг кускежик.	1	25.12	
16	. С.Бюрбю. Кажар диин. С.Бюрбю. Оттуг Чыккылаа.	1	8.01	
17	Э.Кечил-оол. Шолалатканым. А.Барто. Ийи алышкы.	1	15.01	
18	Бистин проективис «Бистин ачаларывыс, акыларывыс – Ада -чуртувустун камгалакчылары	1	22.01	
19	. Б. Ховенмей. Ием холу. С. Тока. Ававыс чокта.	1	29.01	
20	Э. Кечил-оол. Ава созун дыннавыска. Бистин проективис «Улус аразында ие караа чымчак»	1	5.02	
21	О. Саган-оол. Онза уе. Л. Чадамба. Часкы тарылга.	1	12.02	
22	.Тыва улустун тоолу: «Чыраа кулу». «Хам Бору биле Шинчээчи Бору»	1	19.02	
23	«Хараган бажында дук»	1	26.02	

24	Тоогу чугаа «Дуза дилээн адыг» «Аскыр Дагаа чуге дан бажында алгырар апарганыл?» «Дээлдиген уну»	1	4.03	
25	Ч.Кара-Куске. Чылгылаар мен. Чунгу.	1	11.03	
26	С.Сурун-оол. Шериг-оолдун олчазы. Ч.Кара-Куске. Алышкылар.	1	18.03	
27	И Крылов. Чаан болгаш Моська. Л.Толстой. Ошку биле Бору.	1	1.04	
28	Кхмер тоол «Бят чок крокодил» Кыргыз улустун тоолу «Ийи элчиген»	1	8.04	
29	К-Э.Кудажу. Танды кежи. М.Кенин-Лопсан. Мунгашталган балыктар»	1	15.04	
30	Е.Танова. Артыш.	1	22.04	
31	Бистин проективис. «Чонум чаагай езу чанчылдары»	1	29.04	
32	К.д.н. «Бистин малдарывыс»	1	6.05	
33	Бистин проективис. «Мээн ынак чогаалчым»	1	13.05	
34	Л. Чадамба. Каас уе. С. Сурун-оол. Чодураа. С.Сарыг-оол. Чайлагга.	1	20.05	